ĢENERĀLADVOKĀTA MACEJA ŠPUNARA [*MACIEJ SZPUNAR*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2014. gada 19. jūnijā [1]

Lieta C-447/13 P

Riccardo Nencini
pret

Eiropas Parlamentu

Apelācija — Bijušais Eiropas Parlamenta deputāts — Pabalsti, lai segtu izdevumus, kuri radušies, pildot parlamentāros pienākumus — Prasījums, kas izriet no nepamatoti samaksātā maksājuma atgūšanas procedūras piemērošanas — Tiesību normas par noilgumu — Finanšu regulas 73.a pants — "Dies a quo" — Īstenošanas kārtības 85.b pants — Tiesiskās noteiktības princips — Saprātīga termiņa princips

I – **Ievads**

1. Ar apelācijas sūdzību apelācijas sūdzības iesniedzējs *R. Nencini*, bijušais Eiropas Parlamenta deputāts, lūdz atcelt Vispārējās tiesas spriedumu lietā *Nencini*/Parlaments [2], ar kuru tā noraidīja prasību atcelt Eiropas Parlamenta ģenerālsekretāra lēmumu par konkrētu izdevumu, kuri nelikumīgi pārskaitīti apelācijas sūdzības iesniedzējam deputāta pilnvaru laikā, atgūšanu.

2. Ar šo apelācijas sūdzību ir izvirzīts jauns Savienības tiesību aspekts saistībā ar Eiropas Savienības prasījumu attiecībā pret trešajām personām noilguma termiņu.

3. Apelācijas sūdzības iesniedzēja argumenti, kuri atsaucas uz tiesiskās noteiktības principu, atklāj iespējamu nepilnību tiesību aktos saistībā ar konkrētu Savienības prasījumu noilgumu. Šīs nepilnības seku analīze no tiesiskās noteiktības principa aspekta uzdod jautājumu par tiesas lomu minētā principa nodrošināšanā, ja tiesību akts klusē.

II – **Atbilstošās tiesību normas**

4. Faktu norises laikā Savienības Finanšu regula tika pieņemta ar Regulu (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 [3] un tās Īstenošanas kārtība – ar Regulu (EK, Euratom) Nr. 2342/2002 [4].

1 — Oriģinālvaloda – franču.

2 — T-431/10 un T-560/10, EU:T:2013:290 (turpmāk tekstā – "pārsūdzētais spriedums").

3 — Padomes 2002. gada 25. jūnija Regula par Finanšu regulu, ko piemēro Eiropas Kopienu vispārējam budžetam (OV L 248, 1. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Padomes 2006. gada 13. decembra Regulu (EK, Euratom) Nr. 1995/2006 (OV L 390, 1. lpp.; turpmāk tekstā – "Finanšu regula").

4 — Komisijas 2002. gada 23. decembra Regula, ar ko paredz īstenošanas kārtību Regulai Nr. 1605/2002 (OV L 357, 1. lpp.), redakcijā, kurā grozījumi izdarīti ar Komisijas 2007. gada 23. aprīļa Regulu (EK, Euratom) Nr. 478/2007 (OV L 111, 13. lpp.; turpmāk tekstā – "Īstenošanas kārtība").

5. Finanšu regulas 73.a pantā ir noteikts:

"Neskarot īpašu regulu noteikumus un Padomes lēmuma piemērošanu attiecībā uz Kopienu pašu resursu sistēmu, Kopienu tiesībām attiecībā pret trešām personām un trešo personu tiesībām attiecībā pret Kopienām noilguma termiņš ir pieci gadi.

Noilguma termiņa aprēķināšanai izmantojamo dienu un minētā termiņa pārtraukšanas nosacījumus paredz īstenošanas noteikumos."

6. Īstenošanas kārtības 85.b panta "Noteikumi par noilguma termiņu" 1. punkta pirmajā daļā ir noteikts:

"Noilguma termiņš Kopienas prasījumiem attiecībā uz trešām personām sākas nākamajā dienā pēc tam, kad beidzies ar [Īstenošanas kārtības] 78. panta 3. punkta b) apakšpunktā minēto parādzīmi parādniekam paziņotais termiņš."

III – **Strīda priekšvēsture**

7. Apelācijas sūdzības iesniedzējs bija Parlamenta deputāts Parlamenta sasaukumā no 1994. līdz 1999. gadam.

8. Kā izriet no pārsūdzētā sprieduma, pēc Eiropas Biroja krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) veiktās izmeklēšanas Parlaments 2006. gada decembrī uzsāka pārbaudes procedūru un pēc tam – procedūru par konkrētu ceļa un parlamentārās palīdzības izdevumu, kuri apelācijas sūdzības iesniedzējam tika samaksāti, pārkāpjot tiesisko regulējumu par Parlamenta deputātu izdevumiem un piemaksām (turpmāk tekstā – "DIP tiesiskais regulējums"), atgūšanu.

9. 2010. gada 16. jūlijā Parlamenta ģenerālsekretārs pieņēma lēmumu par EUR 455 903,04 atgūšanu; šis lēmums bija uzrakstīts angļu valodā un nosūtīts apelācijas sūdzības iesniedzējam 2010. gada 28. jūlijā. 2010. gada 16. augustā apelācijas sūdzības iesniedzējs saņēma Parlamenta Finanšu ģenerāldirekcijas ģenerāldirektora 2010. gada 4. augusta paziņojumu par parādu attiecībā uz minēto summu.

10. 2010. gada 7. oktobrī Parlamenta ģenerālsekretārs pieņēma jaunu lēmumu, kurš bija uzrakstīts itāļu valodā un kurš aizstāja 2010. gada 16. jūlija lēmumu. Šis lēmums apelācijas sūdzības iesniedzējam tika paziņots 2010. gada 13. oktobrī, un tam bija pievienots jauns paziņojums par parādu attiecībā uz šo pašu summu, kurš aizstāja 2010. gada 4. augusta lēmumu.

IV – **Tiesvedība Vispārējā tiesā un pārsūdzētais spriedums**

11. Ar prasības pieteikumiem, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegti 2010. gada 24. septembrī un 10. decembrī, apelācijas sūdzības iesniedzējs cēla divas atšķirīgas prasības, pirmo – prasību atcelt Parlamenta aktus, kuri viņam tika paziņoti 2010. gada 28. jūlijā un 16. augustā (lieta T-431/10), un otro – prasību atcelt gan šos pēdējos minētos aktus, gan tos, kuri bija paziņoti 2010. gada 13. oktobrī, kā arī nosūtīt lietas materiālus Parlamenta ģenerālsekretāram, lai viņš vēlreiz nosaka atgūstamo summu (lieta T-560/10).

12. Apelācijas sūdzības iesniedzēja šajās abās lietās iesniegtos pieteikumus par pagaidu noregulējumu Vispārējās tiesas priekšsēdētājs noraidīja[5]. Vispārējā tiesa lietas T-431/10 un T-560/10 apvienoja rakstveida procesam, mutvārdu procesam un sprieduma taisīšanai.

5 — Attiecīgi 2010. gada 19. oktobra rīkojums *Nencini*/Parlaments (T-431/10 R, EU:T:2010:441) un 2011. gada 16. februāra rīkojums *Nencini* /Parlaments (T-560/10 R, EU:T:2011:40).

13. 2012. gada 18. aprīļa tiesas sēdē apelācijas sūdzības iesniedzējs atteicās no prasības lietā T-431/10.

14. Pārsūdzētā sprieduma 22.–32. punktā Vispārējā tiesa lietā T-560/10 celto prasību atzina par pieņemamu, ciktāl ar to tika prasīts atcelt Parlamenta ģenerālsekretāra 2010. gada 7. oktobra lēmumu (turpmāk tekstā – "apstrīdētais lēmums").

15. Minētās prasības atbalstam apelācijas sūdzības iesniedzējs būtībā izvirzīja četrus pamatus par, pirmkārt, noilgumu, otrkārt, sacīkstes principa un efektīvas tiesiskās aizsardzības principa pārkāpumiem, treškārt, DIP tiesiskā regulējuma pārkāpumiem un, ceturtkārt, samērīguma principa pārkāpumu.

16. Pārsūdzētā sprieduma 34.–54. punktā Vispārējā tiesa izvērtēja un noraidīja pirmo pamatu par noilgumu.

17. Vispārējā tiesa, pirmkārt, uzskatīja, ka Finanšu regulas 73.a pantā noteiktais piecu gadu noilguma termiņš ir jāaprēķina, ņemot vērā Īstenošanas kārtības 85.b pantu, no nākamās dienas pēc tam, kad beidzies ar paziņojumu par parādu parādniekam paziņotais termiņš. Šajā lietā, ņemot vērā 2011. gada 20. janvāra datumu, kas apelācijas sūdzības iesniedzējam tika paziņots 2010. gada 13. oktobra paziņojumā par parādu, noilguma termiņš nebija beidzies.

18. Otrkārt, Vispārējā tiesa izvērtēja apelācijas sūdzības iesniedzēja pirmo pamatu, ciktāl tas attiecās uz saprātīga termiņa principa pārkāpumu.

19. Šajā ziņā Vispārējā tiesa norādīja, ka Parlamenta uzsāktā procedūra varēja tikt pasteidzināta ātrāk, it īpaši ņemot vērā ilgumu no apelācijas sūdzības iesniedzēja deputāta pilnvaru beigām līdz apstrīdētā lēmuma pieņemšanas dienai, jo attiecīgie grāmatvedības dokumenti jau bija Parlamenta rīcībā, kā arī tāpēc, ka Parlamentam bija jāpievērš uzmanība apelācijas sūdzības iesniedzēja vēstulei, kurā tika lūgts izskaidrot attiecīgo izdevumu atmaksas kārtību.

20. Vispārējā tiesa tādējādi konstatēja, ka Parlaments nebija izpildījis no saprātīga termiņa principa izrietošos pienākumus, un norādīja, ka šī principa pārkāpuma rezultātā akts var tikt atcelts tikai tad, ja minētais pārkāpums ir ietekmējis tā adresāta tiesības uz aizstāvību. Šajā lietā apelācijas sūdzības iesniedzējs nebija izvirzījis nevienu argumentu par viņa tiesību uz aizstāvību pārkāpumu, jo bija pārkāpts saprātīga termiņa princips. Līdz ar to tas, ka Parlaments bija pārkāpis saprātīga termiņa principu, nevarēja izraisīt apstrīdētā lēmuma atcelšanu.

21. Nākamajos pārsūdzētā sprieduma punktos Vispārējā tiesa noraidīja otro pamatu kā neefektīvu (55.–63. punkts), kā arī trešo un ceturto pamatu – kā nepamatotus (attiecīgi 64.–101. un 102.–113. punkts).

22. Līdz ar to Vispārējā tiesa, pirmkārt, izslēdza lietu T-431/10 no reģistra, nolemjot, ka katrs lietas dalībnieks savus tiesāšanās izdevumus sedz pats, un, otrkārt, noraidīja prasību lietā T-560/10 un piesprieda apelācijas sūdzības iesniedzējam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus šajā lietā, ieskaitot tiesāšanās izdevumus par pagaidu noregulējuma tiesvedību.

V – **Lietas dalībnieku prasījumi**

23. Apelācijas sūdzībā apelācijas sūdzības iesniedzējs lūdz Tiesu atcelt pārsūdzēto spriedumu un, ja apelācijas sūdzība tiek pieņemta, vispirms atcelt apstrīdēto lēmumu vai, pakārtoti, taisnīgi noteikt atgūstamo summu, vai nosūtīt lietas materiālus atpakaļ Parlamenta ģenerālsekretāram šādas summas noteikšanai.

24. Turklāt apelācijas sūdzības iesniedzējs lūdz Tiesu piespriest Parlamentam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus lietās T-431/10 un T-560/10, kā arī tiesāšanās izdevumus apelācijas tiesvedībā.

25. Parlaments lūdz Tiesu apelācijas sūdzību noraidīt un piespriest apelācijas sūdzības iesniedzējam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

VI – **Analīze**

26. Apelācijas sūdzības iesniedzējs izvirza piecus apelācijas sūdzības pamatus, no kuriem pirmajiem četriem ir zināma saikne ar četriem pirmajā instancē izvirzītajiem pamatiem.

27. Pirmais pamats attiecas uz tiesību normu par noilgumu un tiesiskās noteiktības, saprātīguma un efektivitātes principu pārkāpumu. Šī pamata ietvaros apelācijas sūdzības iesniedzējs izvirza iebildi par prettiesiskumu attiecībā uz Īstenošanas kārtības 85.b pantu un, pakārtoti, arī pret Finanšu regulas 73.a pantu.

28. Otrais apelācijas sūdzības pamats ir par sacīkstes principa un efektīvas tiesiskās aizsardzības principa pārkāpumu, trešais – par DIP tiesiskā regulējuma kļūdainu piemērošanu un ceturtais – samērīguma principa pārkāpumu, nosakot atgūstamo summu. Visbeidzot, ar piekto pamatu apelācijas sūdzības iesniedzējs apstrīd lēmumu piespriest viņam atlīdzināt visus tiesāšanās izdevumus lietā T-560/10 un daļu tiesāšanās izdevumu lietā T-431/10.

29. Parlaments apstrīd šos pamatus, uzskatot, ka tie ir nepieņemami vai ka tie nav pamatoti.

30. Savā analīzē es koncentrēšos uz pirmo pamatu, jo pārējie apelācijas sūdzības pamati uzreiz ir jānoraida kā nepieņemami vai kā nepamatoti iemeslu, kurus es īsi izskaidrošu vēlāk, dēļ.

A – *Par pirmo pamatu attiecībā uz tiesību normu par noilgumu un tiesiskās noteiktības, saprātīguma un efektivitātes principu pārkāpumu*

31. Pirmais pamats, kurš attiecas uz pārsūdzētā sprieduma 34.–54. punktā minēto pamatojumu, būtībā iedalās trīs daļās.

32. Pirmkārt, apelācijas sūdzības iesniedzējs uzskata, ka Vispārējā tiesa ir atbalstījusi kļūdainu Īstenošanas kārtības 85.b panta interpretāciju, uzskatot, ka noilguma termiņu sāk skaitīt no datuma, kas parādniekam paziņots paziņojumā par parādu. Noilguma termiņu nevar sākt skaitīt no datuma, kuru kreditors var brīvi noteikt, proti, dienas, kad kreditors izvirza prasījumu, citādi tiek pārkāpti tiesiskās noteiktības un efektīvas tiesiskās aizsardzības principi. Apelācijas sūdzības iesniedzējs uzskata, ka Īstenošanas kārtības 85.b pantā minētais termiņš, kurš interpretēts, ņemot vērā tiesiskās noteiktības principu, ir jāuzskata kā "cits piecu gadu termiņš", kuru sāk skaitīt no paziņojuma par parādu nosūtīšanas un kuru pieskaita Finanšu regulas 73.a pantā minētajam noilguma termiņam. Šo pēdējo minēto termiņu skaita, kā uzskata apelācijas sūdzības iesniedzējs, no brīža, kad var tikt īstenotas tiesības.

33. Otrkārt, ja iepriekšējā punktā izskaidrotā interpretācija nepārliecinātu Tiesu, apelācijas sūdzības iesniedzējs izvirza iebildi par Īstenošanas kārtības 85.b panta prettiesiskumu, jo tas ir pretrunā Finanšu regulas 73.a pantam. Pakārtoti, viņš atsaucas gan uz Īstenošanas kārtības 85.b panta, gan Finanšu regulas 73.a panta prettiesiskumu, jo nav ievērots noilguma "būtisks juridisks pamats", kā arī ir pārkāpti tiesiskās noteiktības un tiesību uz aizstāvību principi.

34. Treškārt, apelācijas sūdzības iesniedzējs pārmet Vispārējai tiesai, ka tā kļūdaini ir izvērtējusi kā autonomu pamatu viņa argumentu par saprātīga termiņa pārkāpumu. Apelācijas sūdzības iesniedzējs uzskata, ka Vispārējā tiesa tā vietā, lai atbildētu uz viņa argumentu par tiesību normu attiecībā uz noilgumu pārkāpumu un vajadzību sniegt interpretāciju, kura saskan ar Īstenošanas kārtības 85.b pantu, ir izvērtējusi šos argumentus kā tādus, kuri attiecas uz saprātīga termiņa, kas ir labas pārvaldības principa neatņemama sastāvdaļa, pārkāpumu.

35. Es visas šī pamata trīs daļas izvērtēšanu tādā pašā secībā.

1) Par pirmo daļu attiecībā uz tiesību normu par noilgumu kļūdainu interpretāciju

a) Par noilguma institūtu

36. Atbilstoši Finanšu regulas 73.a pantam trešo personu tiesībām attiecībā pret Savienību un Savienības tiesībām attiecībā pret trešām personām noilguma termiņš ir pieci gadi.

37. Savienības tiesībās ar šo tiesību normu ir noteikts prasījumu noilgums, kurš ir vispārīgi piemērojams un neskar īpašos noteikumus, un kuru varētu salīdzināt ar vispārējo noilguma termiņu valstu tiesību sistēmās [6].

38. Prasījumu noilgums ir tiesību institūts, kurš ir pazīstams lielākajā daļu mūsdienu tiesību sistēmu. Cik man zināms, šis institūts bez izņēmumiem ir visu dalībvalstu tiesību sistēmās.

39. Šajā ziņā ir jāatgādina noilguma kā moderno tiesību institūta aksioloģiskie pamati [7].

40. Pirmkārt, sabiedriskās kārtības interesēs tiesību sistēma ir jāveido tā, lai nepieļautu ilgu faktisko situāciju apšaubīšanu. Šīs situācijas turklāt biežāk atbilst tiesībām nekā tām neatbilst. To apstrīdēšana, ņemot vērā pierādījumu nenoteiktību, var līdz ar to novest pie netaisnīgiem risinājumiem. Turklāt laika gaitai ir jānoved pie tā, ka tiek pat legalizētas tiesībām pretrunā esošas situācijas. Pēc ilga bezdarbības laikposma personai, kurai uzlikts pienākums, var vairs nebūt jārēķinās ar to, ka tai būs pienākums to izpildīt. Laika gaita rada grūtības ar pierādījumiem, jo attiecīgās personas nevar būt spiestas saglabāt pierādījumus bezgalīgi. Visbeidzot, noilgums stimulē kreditoru rīkoties ātri, lai aizstāvētu tiesības.

41. Tādējādi noilguma mērķis papildus tā stabilizatora lomai ir, pirmkārt, sodīt tāda kreditora vienaldzību, kurš nerūpējas par savu tiesību aizstāvēšanu. Otrkārt, noilguma mērķis ir ierobežot lietas, kuras ir saistītas ar seniem strīdiem, kas rada lielu iespēju nonākt pie patvaļīgiem risinājumiem grūtību savākt pierādījumus dēļ.

42. Ņemot vērā iepriekš minēto, šis institūts dažādās tiesību sistēmās ir regulēts dažādi, pat vienas tiesību sistēmas ietvaros attiecībā uz dažādām prasījumu kategorijām [8].

6 — Papildus ir jānošķir minētais 73.a pants no citām Savienības tiesību aktu normām, kurās ir paredzēti noilgumi attiecībā uz tiesībām uzlikt sodus vai citus sodošus pasākumus. Attiecībā uz sodiem, kuri uzlikti par LESD 101. un 102. panta pārkāpumiem, skat. Padomes 2002. gada 16. decembra Regulas (EK) Nr. 1/2003 par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti [LESD 101.] un [102]. pantā (OV 2003, L 1, 1. lpp.), 25. pantu un attiecībā uz krāpšanu, kas aizskar Savienības finanšu intereses, skat. Padomes 1995. gada 18. decembra Regulas (EK, Euratom) Nr. 2988/95 par Eiropas Kopienu finanšu interešu aizsardzību (OV L 312, 1. lpp.) 3. pantu.

7 — Šos pamatus ir ieviesis Friedrich Carl von Savigny savā [darbā] *System des heutigen römischen Rechts* (Band 5., Berlīne, 1841, 267. lpp.). Es citēju pēc Kordasiewicz, B. *Problematyka dawności*: *System prawa prywatnego*, Tom 2, *Prawo cywilne – Część ogólna*, Varšava, CH Beck, Instytut Nauk Prawnych PAN 2012, 576. lpp.

8 — Attiecībā uz salīdzinošo tiesību analīzi skat. Hondius, E. W. (red.) *Extinctive prescription: on the limitation of actions: reports to the XIVth Congress*, International Academy of Comparative Law, Atēnas, 1994, un Zrałek, J. *Przedawnienie w międzynarodowym obrocie handlowym*, Zakamycze, Krakova, 2005.

43. Turklāt ir jānorāda, ka noilguma institūtu neveido tikai termiņš, bet tajā ir ietverti visi tā piemērošanas nosacījumi, it īpaši: *dies a quo*, termiņa aprēķināšanas kārtība, apturēšanas un pārtraukšanas iemesli, iespēja, ka lietas dalībnieki groza termiņu, termiņa izbeigšanās sekas utt.

44. Visi šie nosacījumi, kuri var tikt paredzēti dažādos noteikumos, veido vienu veselu. Tikai viss tiesiskais regulējums ļauj izvērtēt īsto noilguma piemērošanas jomu [9].

b) Par Finanšu regulas 73.a panta un Īstenošanas kārtības 85.b panta interpretāciju

45. Šajā lietā piecu gadu noilguma interpretācija prasa kopā lasīt Finanšu regulas un Īstenošanas kārtības tiesību normas.

46. Šī kopā lasīšana izriet no tā, ka Finanšu regulas 73.a pantā ir norādīti prasījumi, uz kuriem attiecas noilgums, un paredzēts piecu gadu termiņš, bet Eiropas Komisijai ir deleģēts uzdevums paredzēt tā piemērošanas noteikumus, kā, piemēram, termiņa sākuma datums un tā pārtraukšanas nosacījumi. Šie noteikumi ir paredzēti Īstenošanas kārtības 85.b pantā.

47. Attiecībā uz *dies a quo* atbilstoši Īstenošanas kārtības 85.b panta 1. punkta pirmajai daļai noilguma termiņš Savienības prasījumiem attiecībā uz trešām personām sākas "nākamajā dienā pēc tam, kad beidzies ar parādzīmi parādniekam paziņotais termiņš".

48. Jānorāda, ka no kopīgas iepriekš minēto tiesību normu lasīšanas izriet, ka jautājumā par Savienības prasījumiem attiecībā pret trešām personām Finanšu regulas 73.a pantā paredzēto piecu gadu noilguma termiņu sāk skaitīt nākamajā dienā pēc tam, kad beidzies ar paziņojumu par parādu paziņotais termiņš.

49. Šo interpretāciju apstiprina Finanšu regulas 73.a panta mērķis, kā arī tā regulējums.

50. Jānorāda, ka Finanšu regulas 73.a pants ir ticis iekļauts šīs regulas 1. daļas IV sadaļas 5. nodaļas iedaļā "Atgūšana", kurā regulētas Savienības grāmatveža pilnvaras atgūšanas procedūrā. No grozījumu tiesību akta, ar kuru minētais 73.a pants iekļauts Finanšu regulā, pamatojuma izriet, ka šīs jaunās tiesību normas mērķis it īpaši ir laika ziņā ierobežot iespējas atgūt Savienības prasījumus attiecībā uz trešām personām, lai izpildītu labas finanšu pārvaldības principu [10]. Tāda termiņa ieviešana, kuru sāk skaitīt no atgūšanas procedūras sākumā noteikta datuma un kurā ir iekļauta šī procedūra, izpilda minēto mērķi veicināt labas finanšu pārvaldības principu.

51. Šī interpretācija, saskaņā ar kuru attiecīgo termiņu sāk skaitīt no paziņojumā par parādu norādītā datuma, arī tika atbalstīta pārsūdzētajā spriedumā.

52. Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 39. un 40. punktā uzskatīja, ka saskaņā ar attiecīgajām Finanšu regulas un Īstenošanas kārtības tiesību normām noilguma termiņu šajā lietā sāka skaitīt 2011. gada 20. janvārī, proti, nākamajā dienā pēc tam, kad beidzies apelācijas sūdzības iesniedzējam ar paziņojumu par parādu, kuru Parlaments viņam nosūtīja 2010. gada 13. oktobrī, paziņotais termiņš. Apstrīdētā lēmuma pieņemšanas dienā, proti, 2010. gada 7. oktobrī, šo termiņu nesāka skaitīt, un līdz ar to šajā lietā noilgums nebija iestājies.

9 — Hondius (*op. cit.*, 8. lpp.) citē vairākus dažādus faktorus, kuri ietekmē noilguma piemērošanas jomu, un secina, ka nav jēgas diskutēt tikai par vienu noilguma aspektu, piemēram, termiņu. Starptautiskajās privāttiesībās atsauce uz sabiedriskās kārtības iebildi saistībā ar noilguma termiņa neatbilstošo raksturu, kas izriet no *lex causae*, tiek izmantota vienīgi izņēmuma gadījumos un prasa ņemt vērā visas tiesību normas, kuras ietekmē termiņa ilgumu (skat. Zrałek, *op. cit.*, 150. lpp.).

10 — Skat. Padomes 2006. gada 13. decembra Regulas (EK, Euratom) Nr. 1995/2006, kurā grozījumi izdarīti ar Regulu Nr. 1605/2002 (OV L 390, 1. lpp.), preambulas 26. apsvērumu.

53. Apelācijas sūdzības iesniedzējs apgalvo, ka šī Vispārējās tiesas konstatējuma pamatā ir kļūdaina Īstenošanas kārtības 85.b panta 1. punkta pirmās daļas interpretācija. Apelācijas sūdzības iesniedzējs uzskata, ka šī tiesību norma, ciktāl tā atsaucas uz datumu, kas paziņots ar paziņojumu par parādu, ir jāuzskata par tādu, kura attiecas uz "citu piecu gadu termiņu", nevis noilguma termiņu kā tādu, kuru, viņaprāt, ir jāsāk skaitīt no dienas, kad var tikt izvirzīts prasījums.

54. Jānorāda, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja izvirzīto interpretāciju nekādi neapstiprina Finanšu regulas 73.a panta noteikumi, kuri jautājumā par Savienības prasījumiem attiecībā pret trešām personām skaidri atsaucas tikai uz piecu gadu termiņu.

55. Turklāt man šķiet, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja ieteiktā pieeja apstrīd Īstenošanas kārtības 85.b panta 1. punkta pirmās daļas tiesiskumu un potenciāli noved pie interpretācijas *contra legem*.

56. Pieņemt, ka Komisija, pieņemot Īstenošanas kārtības 85.b pantu, ir ieviesusi noteikumus par "citu piecu gadu termiņu", nevis to, kas paredzēts Finanšu regulas 73.a pantā, kā ierosina apelācijas sūdzības iesniedzējs, nozīmētu teikt, ka minētie noteikumi ir prettiesiski, ciktāl tajos nav ņemts vērā minētā 73.a panta otrajā daļā paredzētais deleģējums.

57. Līdz ar to es uzskatu, ka minētās tiesību normas nevar tikt interpretētas tā, kā to piedāvā apelācijas sūdzības iesniedzējs, un ka Vispārējā tiesa pareizi nolēma, ka attiecīgo termiņu skaita no nākamās dienas pēc tam, kad beidzies ar paziņojumu par parādu paziņotais termiņš.

c) Par interpretācijas sekām no tiesiskās noteiktības principa aspekta

58. Kādas ir manis ieteiktās interpretācijas sekas, ņemot vērā apelācijas sūdzības iesniedzēja minēto tiesiskās noteiktības principu?

59. Jāuzsver, ka, manuprāt, šis princips nepieļauj, ka darbība, kura izriet no parāda, var tikt turpināta laika ziņā bez ierobežojuma. Šāda situācija pārkāptu tiesību sistēmas stabilizatora lomu, kā arī parādnieku un kreditoru attiecīgo leģitīmo interešu līdzsvaru. Tieši šajā nozīmē ir atļauts teikt, ka noilgums ir vispārīgs moderno tiesību sistēmu "princips".

60. Atbilde uz jautājumu par to, vai noilguma termiņš, kā tas ir interpretēts pārsūdzētajā spriedumā, ļauj nodrošināt parādnieka intereses tiesiskās noteiktības jautājumā, ir atkarīga no attiecībām starp brīdi, kad Savienības prasījums kļūst maksājams, un brīdi, kad prasījumu konstatē, pieņemot administratīvu aktu.

61. Jānorāda, ka Finanšu regulas 60. panta sistēmā Savienības ieņēmumu izpilde tostarp ietver prasījuma konstatēšanu un tā atgūšanu.

62. Saskaņā ar minētās regulas 71. panta 2. punktu jebkurš Savienības prasījums, kas apzināts kā drošs, kura summa ir noteikta un kura nomaksāšanai pienācis termiņš, ir jākonstatē ar iekasēšanas rīkojumu un pēc tam jānosūta paziņojums par parādu parādniekam.

63. Īstenošanas kārtības 78. panta 1. punktā ir precizēts, ka Savienības kredītrīkotājs konstatē parādu, "atzīstot Savienības tiesības attiecībā pret parādnieku un konstatējot prasījuma tiesības pieprasīt, lai parādnieks samaksātu parādu". No šī paša panta 3. punkta izriet, ka paziņojums par parādu ir dokuments, ar kuru parādnieku informē par šo konstatējumu. Paziņojumā par parādu norāda samaksas termiņu, pēc kura iestāde iekasē parādu un ir maksājami nokavējuma procenti.

64. Šajā ziņā ir jānorāda, ka nevar tikt izslēgts, ka atsevišķi Savienības prasījumi kļūst maksājami tikai pēc dokumenta, kurā konstatēts parāds saskaņā ar Finanšu regulas 71. panta 2. punktu.

65. Dokuments, kurā konstatēts parāds un kurš ir paziņots parādniekam ar paziņojumu par parādu, varētu attiecībā uz konkrētiem parādiem tikt uzskatīts par pamatdokumentu, kas Savienībai rada tiesības izvirzīt prasījumu attiecībā pret attiecīgām trešām personām [11].

66. Attiecībā uz šiem prasījumiem Finanšu regulas 73.a pantā un Īstenošanas kārtības 85.b pantā paredzētais noilguma termiņš, kuru sāk skaitīt paziņojumā par parādu norādītajā datumā, ir atbilstošs veids, kā aizsargāt parādnieka intereses. Šo prasījumu gadījumā paziņojuma par parādu paziņošanas datums ir ļoti tuvs datumam, kurā šie prasījumi kļūst maksājami.

67. Tomēr nav šaubu, ka citi Savienības prasījumi jau ir maksājami brīdī, kad tiek pieņemts dokuments, ar kuru konstatēts parāds un kas šajā ziņā ir deklaratīvs dokuments.

68. Runājot par šiem pēdējiem minētajiem prasījumiem, Finanšu regulas 73.a pantā un Īstenošanas kārtības 85.b pantā paredzētais termiņš nav pietiekams kā instruments parādnieka interešu, kuras izriet no tiesiskās noteiktības principa, aizsardzībai, ņemot vērā, ka to sāk skaitīt no datuma, kuru izvēlas kreditors un kuram nav nekādas saistības ar brīdi, kad prasījums rodas vai kļūst maksājams.

69. Tādējādi Savienības tiesībās ir nepilnības, kas varētu radīt risku, ka atsevišķi Savienības prasījumi turpinās bezgalīgi laika ziņā, ņemot vērā, ka noilguma termiņu sāk skaitīt tikai brīdī, kad parādi ir konstatēti un tiek atgūti saskaņā ar Finanšu regulā paredzēto procedūru.

70. Šķiet, ka šīs nepilnības apjoms ir relatīvi ierobežots Savienības kā kreditora tiesisko attiecību īpatnības dēļ.

71. Vispirms, kā jau iepriekš minēju, attiecībā uz prasījumiem, kuri kļūst maksājami tikai no brīža, kad tos ir konstatējis Savienības kredītrīkotājs, šķiet, ka noilguma termiņš, kuru skaita no paziņojumā par parādu norādītā datuma, ir atbilstošs.

72. Turklāt attiecībā uz prasījumiem, kuru pamatā ir sodi un sodīšanas pasākumi, personu tiesisko noteiktību nodrošina tādu īpašu termiņu esamība, kuri aptver sodīšanas pilnvaru īstenošanu [12].

73. Turklāt prasījumiem, kuri izriet no Savienības līgumattiecībām, var piemērot noilguma noteikumus, kuri ir ietverti piemērojamajos tiesību aktos, kurus noteikušas līguma puses vai kurus nosaka kolīziju normas. Visbeidzot, Savienības prasījumiem attiecībā pret trešām personām noziedzīga nodarījuma rezultātā arī var piemērot valsts tiesības, kuras nosaka ar tiesību kolīziju noteikumiem [13].

74. Tomēr uz atsevišķiem Savienības prasījumiem, kā, piemēram, šajā lietā, nav attiecināms neviens no šiem gadījumiem un tie līdz ar to var turpināties bezgalīgi līdz brīdim, kad Savienības iestāde deklaratīvi konstatē to esamību un veic to atgūšanu.

d) Par nepilnību tiesību aktos

75. Manuprāt, runa ir par nepilnību, kuru nevar novērst ar Finanšu regulas un Īstenošanas kārtības interpretācijas palīdzību.

11 — Skat., piemēram, spriedumu *Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro*/Komisija (T-552/11, EU:T:2013:349, 46. un 72. punkts). Vispārējā tiesa konstatēja, ka, lai varētu rasties maksājams prasījums saskaņā ar attiecīgo līgumu, kas noslēgts starp Komisiju un trešo personu, Komisijai tostarp bija konkrēti jāparedz nepamatoti samaksātā maksājuma atmaksas nosacījumi, ko tā bija izdarījusi paziņojumā par parādu. Tas nozīmē, ka šajā lietā prasījums ir kļuvis maksājams tikai no paziņojuma par parādu nosūtīšanas brīža.

12 — Skat. iepriekš 6. zemsvītras piezīmi.

13 — Tā kā ārpuslīgumiskās atbildības tiesības nav harmonizētas, valsts tiesības varētu tikt piemērotas prasījumiem, kuri izriet no noziedzīga nodarījuma, kas rada zaudējumus Savienībai. Skat. arī Komisijas celto prasību par zaudējumu atlīdzību Beļģijas tiesā par ciesto kaitējumu aizliegtas vienošanās starp vairākiem liftu ražotājiem dēļ. Šajā lietā tika iesniegts lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, saistībā ar kuru tika taisīts spriedums *Otis* u.c. (C-199/11, EU:C:2012:684).

76. Šajā ziņā apelācijas sūdzības iesniedzējs piedāvā interpretēt attiecīgos noteikumus tādējādi, ka ar tiem tiek radīts "dubults" noilgums, kurš sastāv no diviem termiņiem, kuram katram ir dažāds sākumpunkts: vienam – datums, kad prasījums var tikt izvirzīts, un otram – datums, kas norādīts paziņojumā par parādu.

77. Manuprāt, šī pieeja realitātē nozīmē, ka tiesai ir jānorobežojas no normatīvā teksta un jānosaka jauns noilguma termiņš papildus Finanšu regulā un Īstenošanas kārtībā paredzētajam.

78. Esmu pārliecināts, ka Savienības tiesai pilnībā ir jāuzņemas sava loma, lai nosodītu tiesiskās noteiktības principa pārkāpumus individuālās tajā ierosinātās lietās.

79. Tomēr es nedomāju, ka šī loma var sniegties tik tālu, ka tiek noteikts jauns noilguma termiņš.

80. Manuprāt, noilguma termiņa noteikšana ir likumdevēja kompetencē.

81. Šis apsvērums balstās uz vairākiem iemesliem. Lai noteiktu noilguma termiņu, likumdevējam ir jālīdzsvaro parādnieka tiesiskā noteiktība ar parādnieka leģitīmo interesi attiecībā uz to, lai tiktu atjaunota likumība. Nosakot precīzu termiņu, šis līdzsvars ir jāveic *in abstracto*, nevis konkrētam strīdam. Noilguma termiņš, kā arī visi tā piemērošanas noteikumi ir jānosaka un tiem ir jābūt zināmiem iepriekš, citādi ir apdraudētas kreditora leģitīmās cerības. Turklāt noilguma termiņa noteikšana prasa paredzēt visus ar tā piemērošanu saistītos nosacījumus.

82. Šie apsvērumi ir vienādi piemērojami attiecībā uz pilnvarām noteikt noilguma termiņa sākumpunktu.

83. Sākumpunkta identificēšana ir līdzsvarošanas instruments un tā ir tikpat svarīga kā pats noilguma termiņš, kas ļauj nodrošināt kreditora un parādnieka interešu līdzsvaru.

84. Šo līdzsvaru var noteikt dažādi līgumiskās atbildības un ārpuslīgumiskās atbildības jomā.

85. No vienas puses, attiecībā uz prasījumiem, kuru pamatā ir līguma noteikuma pārkāpums, noilguma termiņu vispārīgi sāk skaitīt brīdī, kad prasījums kļūst maksājams, kas parasti sakrīt ar datumu, kad ir noticis pārkāpums.

86. No otras puses, attiecībā uz prasījumiem, kuru pamatā ir noziedzīgs nodarījums, ir jāņem vērā tas, ka kreditors var uzreiz nezināt par izdarīto notikumu vai pat nezināt par ciestajiem zaudējumiem. Turklāt viņa rīcībā var nebūt visa vajadzīgā informācija, lai rīkotos.

87. Attiecībā uz šiem pēdējiem minētajiem prasījumiem noilguma termiņa sākumpunkta noteikšana ir delikātāks jautājums, kuru dažādu dalībvalstu likumdevēji atrisina dažādi.

88. Dažādās tiesību sistēmās šis sākumpunkts var tikt noteikts *a tempore facti*, proti, datumā, kurā notikums ir noticis vai kurā ir radies zaudējums, vai arī sākumpunkts var tikt atlikts *a tempore scientiae*. Šis pēdējais minētais brīdis savukārt var tikt noteikts dažādi: tā var būt diena, kad par notikumu vai zaudējumu ir uzzinājis kreditors, diena, kad par notikumu vai zaudējumu bija saprātīgi jāuzzina, diena, kad kreditors ieguva pārliecību par cēloņsakarību starp notikumu un zaudējumu, vai

pat diena, kad viņš uzzināja vai viņam bija jāuzzina atbildīgās personas identitāte [14]. Kritērijs par uzzināšanu turklāt prasa noteikt informācijas apjomu, kas ir pietiekams, lai termiņu sāktu skaitīt [15]. Turklāt dažās tiesību sistēmās ir noteikts dažāds sākumpunkts attiecībā uz prasījumiem, kuru pamatā ir ar nodomu izdarīta prettiesiska darbība vai darbības, kuras var tikt krimināli sodītas [16].

89. Izvēle starp šīm dažādajām iespējām ir interešu līdzsvarošanas uzdevums, kas, manuprāt, nepārprotami ir likumdevēja uzdevums.

90. Visu šo iemeslu dēļ es uzskatu, ka nav paredzēts, ka noilguma termiņu vai tā sākumpunktu nosaka tiesas ceļā. Pat neatkarīgi no iespējamo risinājumu skaita noilguma termiņš un tā sākumpunkts no kreditora ir jāuzzina iepriekš.

91. Dažos izņēmuma gadījumos tiesa var niansēt noilguma termiņu vai tā piemērošanas noteikumus [17], bet, kā tikko uzsvēru, man šķiet, ka iespēja noteikt šādu termiņu vai šādus noteikumus nav tiesas uzdevums.

92. Es uzskatu – tas, ka nav termiņa, kas var dzēst atsevišķus Savienības prasījumus, pirms tos nav konstatējis kreditors, ir nožēlojami no tiesiskās noteiktības principa viedokļa.

93. Tomēr likumdevējam tas ir jānovērš, grozot Finanšu regulas piemērošanas noteikumus.

e) Par saprātīga termiņa principu

94. Šajā tiesiskās nenoteiktības situācijā Savienības tiesai, manuprāt, ir jāizmanto jebkāds instruments, kurš ir tās kompetencē, lai nodrošinātu pilnīgu tiesiskās noteiktības ievērošanu tās izskatīšanā esošajā lietā.

95. Šajā ziņā es domāju par dažādiem tiesību jēdzieniem, kuri ir saistīti ar laika gaitu un kuri var būt dažādi atkarībā no tiesību sistēmas, bet kuri tāpat kā noilguma institūts ir tiesiskās noteiktības principa neatņemama sastāvdaļa.

96. Savienības tiesībās saistībā ar tiesiskajām attiecībām starp Savienības iestādēm un parādniekiem, kas ir individuālas personas, šī "palīdzības sniegšanas risinājuma" lomu, manuprāt, visatbilstošāk izpilda saprātīga termiņa princips.

97. Saskaņā ar šo principu, kura šķērsgriezuma loma ir vairākkārt apstiprināta [18], gadījumā, kad nav paredzēts likumiskais termiņš, Savienības iestādēm savā darbībā ir jāievēro saprātīgs termiņš.

14 — Skat. Hondius: Hondius (red.), *op. cit.*, 21. lpp., atsaucoties uz šajā darbā ietvertajiem valstu ziņojumiem, un Zrałek, op. cit., 59. lpp.

15 — Piemēram, Polijas doktrīna ir vienprātīga par to, ka nepietiek ar jebkādu informāciju par atbildīgo personu un ka kreditora rīcībā ir jābūt informācijai no publiski ticama avota, un tās saturam ir jābūt tādam, kas ļauj ar pietiekamu iespējamību noteikt, ka darbības ir veikusi zināma persona. Skat. Kordasiewicz, *op. cit.*, 612. lpp.

16 — Piemēram, Polijas Civilkodeksa 442[1]. panta 2. punktā ir paredzēts īpaši ilgs noilguma termiņš – divdesmit gadi no dienas, kad darbība ir izdarīta, attiecībā uz prasījumiem par ciesto zaudējumu kriminālnodarījuma gadījumā.

17 — Polijas tiesībās tiesa var lemt par noilguma sekām tiesību ļaunprātīgas izmantošanas gadījumā, kas rada tādu kā "drošības vārstu" (skat. Kordasiewicz, *op. cit.*, 606. lpp.). Vācijas tiesībās *Bundesfinanzhof* nolēma, ka tās kompetencē ir "sniegt palīdzību" (*Notkompetenz*), kas tai ļauj saīsināt *BGB* (Federālais civilkodekss) bijušajā 195. pantā paredzēto noilguma termiņu (*BFH*, 2009. gada 7. jūlijs, *Az.* VII R 24/06). Saskaņā ar Savienības tiesībām valsts tiesai varētu būt noteikts pienākums niansēt valsts tiesībās noteikto noilguma termiņu gadījumā, kad tā piemērošanā nav ievēroti līdzvērtības un efektivitātes principi (šajā ziņā skat. spriedumu *Manfredi* u.c., no C-295/04 līdz C-298/04, EU:C:2006:461, 77.–82. punkts).

18 — Es tikai citēšu dažus piemērus par tā piemērošanu dažādās jomās, it īpaši: nelikumīgi izmaksāto atbalstu atgūšana (spriedums *Falck* un *Acciaierie di Bolzano*/Komisija, C-74/00 P un C-75/00 P, EU:C:2002:524), ELVFG grāmatojumu noskaidrošana (spriedums Grieķija/Komisija, C-321/09 P, EU:C:2011:218), Savienības tiesā radušos tiesāšanās izdevumu atgūšana (rīkojums *Dietz*/Komisija, 126/76 DEP, EU:C:1979:158), ierēdņa celta prasība par zaudējumu atlīdzību (rīkojums *Marcuccio*/Komisija, T-157/09 P, EU:T:2010:403) un prasības par nepamatoti samaksātā maksājuma atgūšanu civildienestā (spriedums *Ronsse*/Komisija, T-205/01, EU:T:2002:269).

98. Šis saprātīgais termiņš ir atkarīgs no lietas apstākļiem, un to nevar noteikt, atsaucoties uz kādu precīzu maksimālo robežu, kura noteikta abstrakti. Tā piemērošanas mērķis ir aizsargāt katrā gadījumā personu tiesisko noteiktību viņu attiecībās ar Savienību, ja nav likumiska termiņa [19].

99. Jāuzsver, ka saprātīga termiņa principa piemērošana nevar nodrošināt tādu pašu tiesiskās noteiktības un tiesisko situāciju paredzamības līmeni kā likumiskais noilguma termiņš, kura ilgums un sekas ir noteiktas iepriekš.

100. Tomēr, ja nav atbilstoša likumiska termiņa, man šķiet, ka saprātīga termiņa principa izmantošana ir atbilstošs līdzeklis, lai konkrētā strīdā nepieļautu, ka nepilnīgs tiesiskais regulējums noilguma jomā aizskar Savienības parādnieka leģitīmās intereses.

101. Šajā lietā Vispārējā tiesa, veicot pārbaudi saskaņā ar šo principu, tādējādi ir atbildējusi uz apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvojumiem par šo jautājumu, kas gan atbilst tiesas lomai, gan ļauj nodrošināt apelācijas sūdzības iesniedzēja argumentu pamatojošo leģitīmo interešu aizsardzību.

102. Turklāt apelācijas sūdzībā apelācijas sūdzības iesniedzējs neapstrīd Vispārējās tiesas apsvērumus par šo vērtējumu.

103. It īpaši apelācijas sūdzības iesniedzējs neapstrīd pārsūdzētā sprieduma 51. punktā minēto pamatojumu, kurā ir atgādināts Tiesas judikatūrā iedibināts apsvērums par to, ka saprātīga termiņa principa pārkāpuma rezultātā tiesību akts var tikt atcelts tikai tad, ja iestādes rīcības ilgums varēja ietekmēt procesa, kurš noslēdzās ar attiecīgā akta pieņemšanu, iznākumu. Tāds it īpaši ir gadījums, ja potenciāli ir apdraudētas akta saņēmēja tiesības uz aizstāvību [20]. Apelācijas sūdzības iesniedzējs neapstrīd Vispārējās tiesas konstatējumu, ka šajā lietā viņš nav pierādījis savu tiesību uz aizstāvību aizskāruma esamību.

104. Ņemot vērā visus šos apsvērumus, es uzskatu, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja pirmā pamata pirmā daļa par kļūdām interpretācijā nav pamatota.

2) Par otro daļu attiecībā uz iebildi par prettiesiskumu

105. Apelācijas sūdzības iesniedzējs uzskata, ka Īstenošanas kārtības 85.b pants un, pakārtoti, arī Finanšu regulas 73.a pants ir prettiesiski.

106. Jāatgādina, ka pamats, kas pirmo reizi ir iesniegts apelācijas tiesvedībā Tiesā, ir jānoraida kā nepieņemams, ja vien nav runa par pamatu, kurš Vispārējai tiesai bija jāizvirza pēc savas ierosmes.

107. Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru, ja kādam lietas dalībniekam ļautu Tiesā pirmoreiz izvirzīt pamatus un argumentus, ko tas nebija izvirzījis Vispārējā tiesā, tas varētu Tiesai, kuras kompetence apelācijas tiesvedībā ir ierobežota, lūgt risināt strīdu, kas ir plašāks par to, kuru ir izskatījusi Vispārējā tiesa [21].

108. Kā izriet no lietas materiāliem, apelācijas sūdzības iesniedzējs Vispārējā tiesā nav norādījis nedz uz Finanšu regulas 73.a panta, nedz Īstenošanas kārtības 85.b panta prettiesiskumu.

19 — Attiecībā uz Tiesas judikatūras apkopojumu saistībā ar jēdzienu "saprātīgs termiņš" skat. spriedumu *Réexamen Arango Jaramillo* u.c./EIB (C-334/12 RX-II, EU:C:2013:134, 27.–34. punkts).

20 — Skat. spriedumu *Technische Unie*/Komisija (C-113/04 P, EU:C:2006:593, 48. punkts) un pēc analoģijas spriedumu *Groupe Gascogne*/Komisija (C-58/12 P, EU:C:2013:770, 73. un 74. punkts).

21 — Spriedums *Sison*/Padome (C-266/05 P, EU:C:2007:75, 95. punkts), kā arī spriedums Zviedrija u.c./*API* un Komisija (C-514/07 P, C-528/07 P un C-532/07 P, EU:C:2010:541, 126. punkts) un rīkojums *EMC Development*/Komisija (C-367/10 P, EU:C:2011:203, 93. punkts).

109. Turklāt apelācijas sūdzībā apelācijas sūdzības iesniedzējs nav norādījis nevienu argumentu par to, ka Vispārējā tiesa nav izpildījusi pienākumu izvirzīt absolūtu pamatu.

110. Līdz ar to es uzskatu, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja izvirzītā iebilde par prettiesiskumu ir pretrunā aizliegumam izvirzīt jaunus pamatus apelācijas tiesvedībā un līdz ar to tā ir nepieņemama.

3) Par trešo daļu attiecībā uz Vispārējās tiesas vērtējuma apjomu

111. Apelācijas sūdzības iesniedzējs būtībā uzskata, ka Vispārējā tiesa kļūdaini ir izvērtējusi saprātīga termiņa principa pārkāpumu tā vietā, lai atbildētu uz viņa galveno argumentu attiecībā uz tiesību normu par noilgumu pārkāpumu.

112. Šis arguments patiesībā izvirza divus dažādus problēmjautājumus. Pirmkārt, tas attiecas uz jautājumu par to, vai Vispārējā tiesa ir atbildējusi uz apelācijas sūdzības iesniedzēja pirmajā instancē izvirzīto argumentu. Otrkārt, ar šo argumentu ir uzdots jautājums par to, vai Vispārējā tiesa pareizi ir izvērtējusi šo argumentu no saprātīga termiņa principa ievērošanas aspekta.

113. Pirmkārt, attiecībā uz iespējamo atbildes nesniegšanu ir jāatgādina, ka Vispārējai tiesai nav tieši jāatbild uz visiem lietas dalībnieku izvirzītajiem argumentiem. Vispārējās tiesas spriedumā norādītais pamatojums var tikt netieši izteikts ar nosacījumu, ka tas ļauj ieinteresētajām personām zināt iemeslus, kuru dēļ Vispārējā tiesa nav pieņēmusi to argumentus, un ļauj Tiesai uzskatīt, ka tās rīcībā ir pietiekama informācija pārbaudes veikšanai[22].

114. Šajā lietā, kā izriet no lietas materiāliem, apelācijas sūdzības iesniedzējs Vispārējā tiesā uzskatīja, ka pastāv vispārīgs tiesību princips, saskaņā ar kuru noilgumu sāk skaitīt brīdī, kad kreditors var noteikt parādu. Apelācijas sūdzības iesniedzējs uzskata, ka saskaņā ar šo principu, kas ir kopīgs dalībvalstu tiesību sistēmām, Vispārējai tiesai ir jānoraida jebkāda cita attiecīgo tiesību normu par noilgumu interpretācija.

115. Vispārējā tiesa netieši, bet nenoliedzami šo argumentāciju ir noraidījusi pārsūdzētā sprieduma 38.–42. punktā.

116. Attiecībā uz pamatu par tiesību normu par piecu gadu noilgumu pārkāpumu Vispārējā tiesa norādīja, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja minētais Finanšu regulas 73.a pants atsaucas uz datumu, kas minēts Īstenošanas kārtībā, un ka šis pants tādējādi ir jālasa kopā ar šo kārtību. Turpinājumā Vispārējā tiesa interpretēja piecu gadu noilgumu, ņemot vērā Īstenošanas kārtības 85.b pantu, un konstatēja, ka noilguma termiņu skaita, kā tieši izriet no minētā panta, no nākamās dienas pēc tam, kad beidzies paziņojumā par parādu norādītais termiņš.

117. Tādējādi ir jāuzskata, ka šī apelācijas sūdzības pirmā pamata daļa nav pamatota attiecībā uz iespējamo atbildes nesniegšanu uz pirmajā instancē izvirzītu argumentu.

118. Otrkārt, apelācijas sūdzības iesniedzēja izteiktā kritika attiecas uz vērtējuma, kas balstās uz saprātīga termiņa principu, atbilstību.

119. No vienas puses, pat pieņemot, ka Vispārējā tiesa būtu varējusi neizvērtēt saprātīga termiņa principa ievērošanu kā atsevišķu atcelšanas pamatu, tas tikai nozīmētu, ka pārsūdzētajā spriedumā ir ietverts pārmērīgs pamatojums, kas nevar izraisīt tā atcelšanu. No otras puses, kā jau norādīju saistībā ar šī pamata pirmās daļas vērtējumu[23], Vispārējā tiesa pareizi ir izvērtējusi apelācijas sūdzības iesniedzēja argumentu par saprātīga termiņa principa jautājumu.

22 — Skat. spriedumu *FIAMM* u.c./Padome un Komisija (C-120/06 P un C-121/06 P, EU:C:2008:476, 96. punkts un tajā minētā judikatūra).

23 — Skat. iepriekš 94.–104. punktu.

120. Manuprāt, apelācijas sūdzības iesniedzēja arguments par saprātīga termiņa vērtējuma neatbilstību tāpat kā visa apelācijas sūdzības pirmā pamata trešā daļa ir jānoraida.

121. Šī vērtējuma noslēgumā es uzskatu, ka apelācijas sūdzības pirmais pamats nevar tikt atbalstīts.

B – *Par otro, trešo, ceturto un piekto pamatu*

122. Ar apelācijas sūdzības otro pamatu apelācijas sūdzības iesniedzējs pārmet Vispārējai tiesai, ka tā ir sagrozījusi prasības otro pamatu, atbilstoši kuram apelācijas sūdzības iesniedzējs nebija varējis iesniegt savus apsvērumus par visiem jautājumiem, kuri pamatoja apstrīdēto lēmumu.

123. Jānorāda, ka apelācijas sūdzības iesniedzējs nav skaidri precizējis, kā tieši ir notikusi iespējamā sagrozīšana, bet vispārīgi ir atsaucies uz strīda faktu izklāstu. Tādējādi viņa apsvērumi par apelācijas sūdzības otro pamatu acīmredzami nav pietiekami pamatoti.

124. Ar trešo apelācijas sūdzības pamatu apelācijas sūdzības iesniedzējs uzskata, ka Vispārējai tiesai, noraidot argumentus par pastāvīgās dzīvesvietas noteikšanu ceļa izdevumu atmaksai, bija jāprecizē pastāvīgas dzīvesvietas jēdziena saturs Savienības tiesību izpratnē. Turklāt apelācijas sūdzības iesniedzējs uzskata, ka Vispārējā tiesa nevarēja izslēgt jebkādu iespēju novērst nelikumību, kas pieļauta, nosakot piemaksu saņēmējus, lai arī apgalvotie fakti pierādīja, ka šī nelikumība bija tikai formāla.

125. Manuprāt, ar šiem apgalvojumiem, lai arī tie ir izteikti saistībā ar kļūdainu DIP tiesiskā regulējuma interpretāciju, apelācijas sūdzības iesniedzējs patiesībā vēlas, lai vēlreiz tiktu izvērtēti fakti, kas nav Tiesas kompetencē apelācijas tiesvedībā [24]. Līdz ar to apelācijas sūdzības trešais pamats ir nepieņemams.

126. Apelācijas sūdzības ceturtais pamats, kas ir izvirzīts pakārtoti, ir par samērīguma principa pārkāpumu. Apelācijas sūdzības iesniedzējs uzskata, ka, lai arī Parlamenta prasījumi būtu jāpamato kā princips, to apmērs būtu jāgroza, lai tiktu ņemta vērā apelācijas sūdzības iesniedzēja labā ticība un konkrēti šīs lietas apstākļi.

127. Apelācijas sūdzības iesniedzējs būtībā atkārto argumentus, kurus Vispārējā tiesa izvērtēja un noraidīja pārsūdzētā sprieduma 102.–113. punktā, un neizvirza nevienu kļūdu tiesību piemērošanā, kas pieļauta pārsūdzētā sprieduma pamatojumā. Manuprāt, šī iemesla dēļ ceturtais pamats ir nepieņemams [25].

128. Visbeidzot, apelācijas sūdzības piektais pamats attiecas tikai uz tiesāšanās izdevumu atlīdzināšanu abās apvienotajās lietās Vispārējā tiesā.

129. Jāatgādina, ka atbilstoši Tiesas statūtu 58. panta otrajai daļai apelāciju nevar iesniegt tikai par izdevumu apjomu vai pusi, kurai jāsedz šie izdevumi. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru šis noteikums ir piemērojams prasījumiem par Vispārējās tiesas lēmuma attiecībā uz tiesāšanās izdevumiem iespējamo nelikumību, ja visi pārējie apelācijas sūdzības pamati ir noraidīti [26].

130. Līdz ar to, ja Tiesa sekos manam priekšlikumam noraidīt pirmos četrus apelācijas sūdzības pamatus, nav jāizvērtē piektais apelācijas sūdzības pamats par Vispārējās tiesas pieļauto iespējamo nelikumību, sadalot tiesāšanās izdevumu atlīdzināšanu attiecīgajā instancē.

24 — Skat. spriedumu *E.ON Energie*/Komisija (C-89/11 P, EU:C:2012:738, 64. punkts un tajā minētā judikatūra).

25 — It īpaši skat. spriedumu *Eurocoton* u.c./Padome (C-76/01 P, EU:C:2003:511, 47. punkts).

26 — Spriedums *Henrichs*/Komisija (C-396/93 P, EU:C:1995:280, 65. un 66. punkts), kā arī spriedums *Edwin*/ITSB (C-263/09 P, EU:C:2011:452, 78. punkts). Lai arī iepriekš minētajā judikatūrā šāds pamats par tiesāšanās izdevumiem ir atzīts par nepieņemamu, manuprāt, atbilstošāk būtu uzskatīt, ka pārējo apelācijas sūdzību pamatu noraidīšanas gadījumā tas vairs nav jāizskata.

131. Tādējādi es iesaku noraidīt otro, trešo, ceturto un piekto pamatu un līdz ar to noraidīt visu apelācijas sūdzību.

132. Tā kā apelācijas sūdzības iesniedzējam spriedums ir nelabvēlīgs, es ierosinu atbilstoši Reglamenta 184. panta 1. punktam un 138. panta 1. punktam piespriest viņam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus saskaņā ar Parlamenta prasījumiem.

VII – **Secinājumi**

133. Ņemot vērā iepriekš minēto, es ierosinu Tiesai apelācijas sūdzību noraidīt un piespriest *Riccardo Nencini* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.